

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

SPRÁVA

o stave plnenia Národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 – 2025 – stav podpory zdravého prostredia na gymnáziu a v strednej odbornej škole ako prevencie obezity

Štátna školská inšpekcia (ďalej ŠŠI) vykonala v školskom roku 2017/2018 spolu 25 komplexných inšpekcií v stredných školách, v rámci ktorých sa sledoval aj stav plnenia Národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 – 2025 – stav podpory zdravého prostredia (ďalej NAPPO) na gymnáziu a v strednej odbornej škole. Kontrolovaných bolo 14 gymnázií (ďalej G) a 11 stredných odborných škôl (ďalej SOŠ). Z uvedeného počtu bolo 13 škôl štátnych (z toho 1 škola s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským, 1 s vyučovacím jazykom slovenským a francúzskym, 2 s vyučovacím jazykom slovenským a španielskym a 1 s vyučovacím jazykom slovenským a anglickým), 7 súkromných a 5 cirkevných (z toho 1 škola s vyučovacím jazykom maďarským).

Podpora zdravého prostredia v školách ako prevencia obezity

Výchovno-vzdelávacia a osvetová činnosť školy

Zapracovanie zámerov a cieľov NAPPO v ŠkVP bolo vo väčšine kontrolovaných škôl (88 %) realizované na rôznej úrovni. Niektoré školy mali problematiku podpory fyzickej aktivity žiakov, zdravých životných návykov a životného štýlu rozpracovanú komplexnejšie¹. Ostatné školy implementovali zámery a ciele NAPPO len vo formálnej rovine – bez vlastných cieľov a v podobe všeobecných formulácií zapracovaných do všeobecných cieľov výchovy a vzdelávania.

Disponibilné hodiny na posilnenie predmetu telesná a športová výchova (TŠV) využili len 3 (12 %) školy². V 2 školách boli vytvorené nové predmety³ so zameraním na výchovu žiakov k pohybu a zdravému životnému štýlu. Pre žiakov s čiastočným zdravotným znevýhodnením⁴ mali školy zaradiť do vyučovania predmet *zdravotná telesná výchova*. Napriek zisteniam o súhrnnom počte evidovaných žiakov v III. zdravotnej skupine (149, z toho 29 žiakov v 1. ročníku)⁵, bol tento predmet realizovaný len v 1 škole⁶ s časovou dotáciou 2 hodiny týždenne. Najviac evidovaných žiakov III. zdravotnej skupiny bolo na G v Nitrianskom kraji – 58 žiakov (z toho 11 žiaci v 1. ročníku) a v SOŠ v Trenčianskom kraji – 43 žiakov (z toho 7 v 1. ročníku). Vysoký bol aj počet žiakov s úplným oslobodením – spolu 309 žiakov (z toho 48 žiakov v 1. ročníku)⁷. Do III. zdravotnej skupiny bolo na G zaradených 1,94 % žiakov a 3,43 % bolo úplne oslobodených od vyučovania TŠV

¹ Túto skutočnosť potvrdzovali zrealizované aktivity v školách (športové súťaže, zapájanie sa do športových projektov a výziev, propagácia zdravého životného štýlu), vrátane spolupráce s externými inštitúciami a osobnosťami zaoberajúcimi sa zdravým stravovaním, pohybom a zdravým životným štýlom.

² Gymnázium, Párovská 1, Nitra; Obchodná akadémia, Jesenského 259/6, Považská Bystrica; Gymnázium Ivana Kraska – Ivan Krasko Gimnázium, P. Hostinského 3, Rimavská Sobota;

³ Predmet *potravinová a výživa* – Stredná odborná škola, Pruské 294, Pruské; predmet *plávanie* – Gymnázium L. Novomeského, Tomášikova 2, Bratislava;

⁴ III. zdravotná skupina;

⁵ Z celkového súčtu bolo v G spolu 81 žiakov (z toho 14 v 1. ročníku) a v SOŠ spolu 68 (z toho v 1. ročníku 15);

⁶ Obchodná akadémia, Jesenského 259/6, Považská Bystrica;

⁷ Z celkového súčtu bolo v G spolu 143 žiakov (z toho 23 v 1. ročníku) a v SOŠ spolu 166 (z toho v 1. ročníku 25);

(Tabuľka č. 1). V SOŠ bolo zaradených do III. zdravotnej skupiny 2,04 % žiakov a úplne oslobodených 4,97 % žiakov (Tabuľka č. 2).

G	BA	BB	NR	PO	TN	TT	ZA	%
III. zdravotná skupina	1	4	58	0	2	12	4	1,94 %
Žiaci úplne oslobodení	24	9	39	7	20	42	2	3,43 %

Tabuľka č. 1 Počet žiakov v G zaradených do III. zdravotnej skupiny a žiakov úplne oslobodených

SOŠ	BA	BB	KE	NR	TN	TT	ZA	%
III. zdravotná skupina	2	4	1	9	43	0	9	2,04 %
Žiaci úplne oslobodení	18	3	22	49	63	0	11	4,97 %

Tabuľka č. 2 Počet žiakov v SOŠ zaradených do III. zdravotnej skupiny a žiakov úplne oslobodených

Plnenie zámerov NAPPO sa na G realizovalo prostredníctvom zapracovania prierezovej témy *Ochrana života a zdravia* do predmetov biológia⁸, telesná a športová výchova⁹, cudzie jazyky¹⁰, etická výchova¹¹ a chémia. Zapracovanie prierezových tém do učebných osnov bolo realizované takmer vo všetkých G, výnimku tvorili 2 školy – v jednej¹² nebola prierezová téma zapracovaná v osnovách a v druhej¹³ nebolo možné realizáciu zapracovania overiť, nakoľko v čase kontroly nebola ŠŠI predložená potrebná dokumentácia. Z kvalitatívneho hľadiska bolo zistené, že školami deklarovaná implementácia prierezovej témy do obsahu vzdelávania bola v niektorých školách len na formálnej úrovni, bez možnosti osvojenia si poznatkov žiakov a ich uvedomelého aplikovania v každodennom živote. Opakom boli školy s evidentnou angažovanosťou a aktivitou v problematike, kde k popularizácii a informovanosti o danej téme napomáhali príspevky zamerané na zdravú výživu a zdravý životný štýl, zverejnené na nástenkách a informačných paneloch v priestoroch škôl, webových sídlach alebo v podobe prezentácií na stránkach školských časopisov.

Využitie prestávok na pohybové aktivity žiakov poskytovalo 20 (80 %) kontrolovaných škôl. Najčastejšie sa to týkalo priestorov, ktoré boli vybavené stolnotenisovým náčiním (44 %) a v 2 prípadoch (8 %) aj stolným futbalom. Niektoré školy (4 %) poskytovali svojim žiakom aj relaxačné zóny v interiéri – telocvične na loptové hry (12 %), exteriéri (ihriská, átriá) (8 %), alebo priestory na prechádzky so psom¹⁴ (4 %). Počas prestávok boli pohybovo-športové aktivity časovo determinované dĺžkou ich trvania medzi jednotlivými hodinami. Okrem 2 škôl¹⁵, všetky ostatné vytvárali v organizácii vyučovania vhodné podmienky na psychický relax a aktívny pohyb svojich žiakov. Medzi doobedňajším a popoludňajším vyučovaním boli v prevažnej miere vhodne stanovené prestávky s dostatočnou časovou dotáciou. Výnimku tvorili 2 školy, kde v jednej¹⁶ neboli pri organizácii vyučovania dostatočne rešpektované psychohygienické potreby žiakov kvôli obmedzenej dĺžke prestávok

⁸ V témach – *Ochorenie a prevencia anorexie, bulímie a obezity; Srdcovo-cievne ochorenia; Zdravé stravovanie; Prevencia cukrovky; Psychohygienu; Voda a jej význam pre ľudské telo;*

⁹ Podpora fyzickej aktivity, formovanie telesnej a psychickej zdatnosti počas kurzov pohybových aktivít;

¹⁰ V konverzačných témach – *Šport a zdravý životný štýl;*

¹¹ V téme – *Prevencia drogovej závislosti;*

¹² Gymnázium L. Novomeského, Tomášikova 2, Bratislava;

¹³ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok;

¹⁴ V študijnom odbore kynológia;

¹⁵ Stredná priemyselná škola stavebná, Cabajská 4, Nitra; Katolícka spojená škola sv. Mikuláša, Duklianska 16, Prešov – org. zložka Gymnázium sv. Mikuláša, Duklianska 16, Prešov;

¹⁶ Stredná priemyselná škola stavebná, Cabajská 4, Nitra;

postačujúcich len na presun žiakov medzi jednotlivými učebňami. Druhá škola¹⁷ nemala v organizácii vyučovania ani 1 prestávku v trvaní viac ako 20 minút.

Prostredníctvom realizácie účelových cvičení, *Kurzu na ochranu života a zdravia* (ďalej KOŽaZ) a športových výcvikov na G¹⁸ a v SOŠ bola venovaná náležitá pozornosť pohybu a pobytu žiakov v prírode, spojená nielen s vedením žiakov k fyzickej aktivite (turistika), ale tiež s rozvíjaním pozitívneho vzťahu k ochrane životného prostredia. Jedna zo škôl¹⁹ prepojila KOŽaZ s netradičnými pohybovými aktivitami ako kanoistika, vysokohorská turistika alebo splav rieky. Rozvíjaniu fyzickej zdatnosti a vzťahu k športu prispievali tiež plavecké a lyžiarske (snoubordingové) výcviky, ktoré pravidelne organizovalo 23 škôl. Jedna škola²⁰ organizovala lyžiarske výcviky nepravidelne (z dôvodu menšieho počtu žiakov v ročníku) a 1 škola²¹ neorganizovala športový kurz či výcvik vôbec. Pri implementácii úloh vyplývajúcich z NAPPO, boli prevažne všetky školy (s výnimkou jednej²²) aktívne zapojené do výchovno-vzdelávacích aktivít a preventívnych programov súvisiacich s oblasťou zdravého životného štýlu a stravovania. Prevažne šlo o účasť na preventívnych programoch²³, kampaniach²⁴ alebo organizáciu aktívnych športových podujatí²⁵, organizovaných nielen počas tematických dní či týždňov²⁶, ale aj mimo nich. Celkovo 15 škôl (60 %)²⁷ sa zároveň podieľalo (v spolupráci s externými inštitúciami²⁸) na osvetovej činnosti prostredníctvom prednášok a besied zameraných na starostlivosť o fyzické a duševné zdravie, negatívne dôsledky užívania návykových látok, ale aj upevňovanie zdravých stravovacích návykov. Aktivity boli v mnohých prípadoch koordinované nielen školskými koordinátormi prevencie (na 1 G bol ustanovený aj koordinátor NAPPO)²⁹, ale aj za pomoci odborných garantov.

Personálne podmienky

Optimálne personálne podmienky súvisiace so zabezpečením vyučovacieho procesu v predmete TŠV nespĺňali všetky kontrolované školy. Z celkového počtu pedagógov vyučujúcich TŠV (80)³⁰, nespĺňalo požadované kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky 11 (13,75 %) pedagogických zamestnancov (Grafy č. 1 a č. 2).

Kontinuálne vzdelávanie so zameraním na NAPPO absolvovalo len 6 pedagogických zamestnancov³¹. Vzdelávanie bolo zamerané na prevenciu drogových závislostí v školskom prostredí a zdravý životný štýl mládeže ako výsledok zážitkového učenia. Pedagogickí zamestnanci, ktorí neabsolvovali kontinuálne vzdelávanie, vysvetľovali svoju

¹⁷ Katolícka spojená škola sv. Mikuláša, Duklianska 16, Prešov – org. zložka Gymnázium sv. Mikuláša, Duklianska 16, Prešov;

¹⁸ Prierezová téma *Ochrana života a zdravia* bola v G zároveň súčasťou obsahovej náplne účelových cvičení a KOŽaZ.

¹⁹ Gymnázium sv. Františka Assiského, Kláštorne námestie č. 1, Malacky;

²⁰ Arcibiskupské gymnázium biskupa P. Jantauscha, Kalinčiakova 24, Trnava;

²¹ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok;

²² Stredná odborná škola, Bratislavská 439/18, Dubnica nad Váhom;

²³ *Školské mlieko, Jablko za cigaretu, Školské ovocie, Zdravie na tanieri*;

²⁴ *Do školy na bicykli, Odstráňme obezitu*;

²⁵ Florbalový turnaj, stolnotenisový turnaj, futbalový turnaj a pod.

²⁶ *Svetový deň zdravia, Svetový deň boja proti AIDS, Svetový deň výživy, Svetový deň mlieka, Týždeň úcty k životu, Svetový deň vody* a pod.

²⁷ Z toho 8 G a 7 SOŠ;

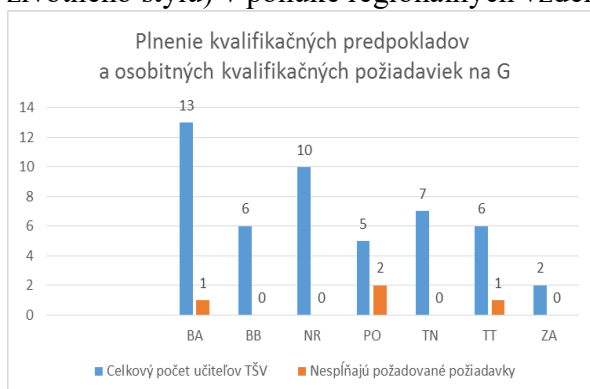
²⁸ *Červený kríž, CPPP a P, OZ STORM, Liga proti rakovine*;

²⁹ Katolícka spojená škola sv. Mikuláša, Duklianska 16, Prešov – org. zložka Gymnázium sv. Mikuláša, Duklianska 16, Prešov;

³⁰ Z toho 49 na G a 31 v SOŠ;

³¹ Obchodná akadémia, Mládežnícka 158/5, Sereď – 1 zamestnanec; Gymnázium sv. Andreja, Námestie Andreja Hlinku 5, Ružomberok – 1 zamestnanec; Gymnázium Ivana Kraska – Ivan Krasko Gymnázium, P. Hostinského 3, Rimavská Sobota – 4 zamestnanci;

neúčast najčastejšie argumentom, podľa ktorého vzdelávanie (na tému zdravia a zdravého životného štýlu) v ponuke regionálnych vzdelávacích inštitúcií absentovalo.

Graf č. 1 Plnenie kvalifikačných predpokladov a osobitných kvalifikačných požiadaviek na G

Graf č. 2 Plnenie kvalifikačných predpokladov a osobitných kvalifikačných požiadaviek v SOŠ

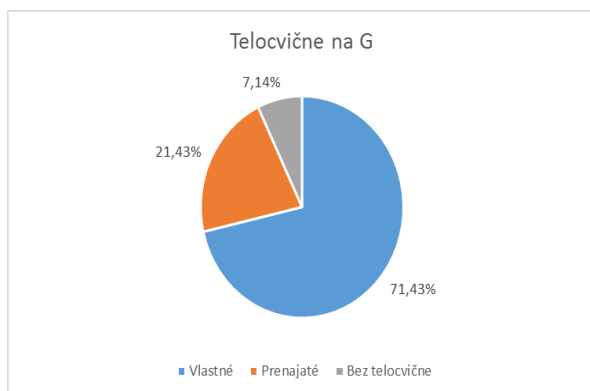
Priestorové a materiálno-technické podmienky

Priestorové a materiálno-technické podmienky kontrolovaných škôl, určených na plnenie cieľov a úloh vyplývajúcich z NAPPO, neboli na rovnakej úrovni. Priestorové a materiálno-technické zabezpečenie, ktoré by korešpondovalo s požiadavkami stanoveného normatívu a zároveň umožňovalo plnenie štandardov ŠVP pre vyučovanie TŠV, nespĺňali 3 školy³². V škole, kde sa vyučoval predmet *zdravotná telesná výchova*, bola vybavenosť v súlade s požiadavkami. Školy, ktoré vo svojich priestorových podmienkach nedisponovali telocvičňou, si zvyčajne prenajímali vhodné priestory buď v iných školách, alebo využívali dostupné športové haly. Vlastné telocvične využívalo 18 škôl (72 %) – z toho 10 na G (Graf č. 3) a 8 v SOŠ (Graf č. 4). Nedostatky boli zistené v 1 škole³³, ktorá na vyučovanie TŠV nemala vôbec vytvorené vhodné priestorové a materiálno-technické podmienky, nakoľko nedisponovala vlastnou ale ani prenajatou telocvičňou. Tematické celky v predmete TŠV, vyžadujúce si externé prostredie v podobe priestorov pre atletické disciplíny, boli realizované na ihriskách, ktoré malo vo vlastníctve spolu len 6 škôl (24 %) a 9 (36 %) využívalo možnosti prenájmu. Čiastočne odlišná situácia bola s ihriskami určenými na loptové hry (futbal, volejbal, basketbal), kde ich mali vo vlastníctve 17 (68 %) a v prenájme 4 (16 %) kontrolované školy. Pre obohatenie vyučovania TŠV boli využívané aj posilňovne, ktorými disponovala väčšia časť škôl (64 %) a v 2 subjektoch³⁴ bol navyše k dispozícii pre vyučovacie potreby aj krytý bazén. Z iných priestorov boli v menšom počte využívané tenisové kurty a klziská, na ktorých mali žiaci ďalšie možnosti pre pohybovo prospešné aktivity, resp. možnosti pre plnenie úloh súvisiacich s cieľmi NAPPO.

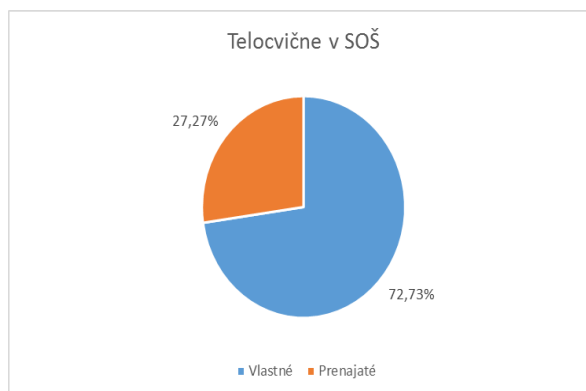
³² Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok; Stredná odborná škola, Pruské 294, Pruské; Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica;

³³ Katolícka spojená škola sv. Mikuláša, Duklianska 16, Prešov – org. zložka Gymnázium sv. Mikuláša, Duklianska 16, Prešov;

³⁴ Gymnázium L. Novomeského, Tomášikova 2, Bratislava; Gymnázium, Párovská 1, Nitra;

Graf č. 3 Stav priestorových podmienok na G

Graf č. 4 Stav priestorových podmienok v SOŠ

Činnosť školy v čase mimo vyučovania

Využívanie priestorov školy na športové a pohybové aktivity žiakov v čase mimo vyučovania bolo prevažne optimálne. Školy ponúkali žiakom záujmovú (krúžkovú) činnosť a niektoré priestory, určené na športové a pohybové aktivity, poskytli zároveň na aktívny relax pre širokú verejnosť. Najčastejšie obsadenými priestormi boli telocvične, využívané najmä na loptové hry alebo organizáciu športových podujatí a turnajov. Škola³⁵, ktorá disponovala krytým bazénom, ho v čase mimo vyučovania poskytovala nielen svojim žiakom, ale aj verejnosti. Vo väčšine kontrolovaných škôl mali žiaci možnosť zapojenia do rozmanitého množstva záujmových krúžkov so športovým a pohybovým charakterom (v počte 95). Z celkového počtu záujmových útvarov na G, malo atribút telesnej a športovej oblasti 47 krúžkov, pohybovej aktivity 8 a zdravého životného štýlu 7 krúžkov. V SOŠ bolo v telesnej a športovej oblasti vedených 27 krúžkov, k pohybovým aktivitám sa hlásili 4 záujmové útvary a k zdravému životnému štýlu 2 krúžky. Najväčšiu skupinu tvorila telesná a športová oblasť (77,90 %), v ktorej mali záujmové krúžky prevažne charakter loptových hier³⁶. Z iných oblastí boli žiakmi najčastejšie navštevované krúžky ako joga, posilňovanie, fitness, plávanie, turistika a pod. Napriek uvedeným zisteniam (o počte a rozmanitosti športových a pohybových záujmových krúžkov) však možno konštatovať, že v niektorých školách bol záujem žiakov o tieto krúžky celkovo nízky³⁷.

Činnosť školy v oblasti podpory správnych stravovacích návykov

Súčasťou kontroly plnenia cieľov NAPPO bolo sledovanie stavu súvisiaceho s možnosťami zdravého stravovania žiakov v stredných školách. Bolo zistené, že školské jedálne boli zriadené celkovo v 14 školách (56 %) ³⁸. Výdajná školská jedáleň, ktorá slúžila na výdaj a konzumáciu jedál, bola využívaná celkovo v 2 školách (8 %) ³⁹. Zvyšné školy (okrem 1 subjektu) síce nedisponovali vlastnou jedálňou, ale umožňovali svojim žiakom stravovať sa v jedálňach iných škôl (vzdialenosťou dostupných), alebo v priestore svojich budov zriadili bufet. Negatívnym príkladom bola 1 škola⁴⁰, ktorá nielenže nemala k dispozícii jedáleň, ale zároveň neposkytla ani ďalšie riešenia v oblasti stravovania žiakov. Požiadavku na osobitné stravovanie dodržiavalo celkovo 10 škôl, ktoré poskytovali osobitnú stravu aj pre menší počet žiakov, ktorých zdravotný stav si vyžadoval určité stravovacie

³⁵ Gymnázium L. Novomeského, Tomášikova 2, Bratislava;

³⁶ Futbal, futsal, volejbal, florbal a pod.

³⁷ Zistenia z TN kraja poukazujú na skutočnosť, že podiel žiakov (z celkového počtu všetkých žiakov kontrolovaných škôl), zúčastnených na športovo a pohybovo orientovaných záujmových krúžkoch, bol na úrovni 15,38 %.

³⁸ Na 9 G (64,29 %) a v 5 SOŠ (45,46 %);

³⁹ Na 1 G (7,14 %) a v 1 SOŠ (9,10 %);

⁴⁰ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok;

obmedzenia (napr. bezlepková strava). Pitný režim, štandardným umiestnením vodovodného kohútika s umývadlom v každej triede, nebol zabezpečený v 4 školách (16 %), ale v 3 z nich mali žiaci aspoň možnosť využívať prístup k pitnej vode buď na chodbách alebo na toaletách, prípadne zakúpiť si nápoj v bufete (automate). Zamedzený prístup žiakov k pitnej vode bol zistený v 1 škole⁴¹, v ktorej bola voda k dispozícii len v zborovni a na požiadanie.

Umiestnenie bufetov v 19 školách umožňovalo žiakom prístup k ďalšej (alebo jedinej) možnosti stravovania, pričom až 18 z nich zároveň deklarovalo svoj vplyv na obsah tovaru a zdravý charakter predávaných produktov. Na základe prehliadky ponuky bolo možné konštatovať, že v predajnom sortimente boli okrem potravín rýchleho občerstvenia predávané produkty zdravej výživy⁴² aj široká škála nezdravých výrobkov⁴³. Alternatívnu možnosť prístupu k pitnej vode a iným nápojom (prevažne umelo sladeným), umožňovalo 15 škôl prostredníctvom nápojových automatov, pričom všetky zároveň deklarovali svoj vplyv na charakter predávaných nápojov. Prehliadkou priestorov bolo zistené, že ani v jednej kontrolovanej škole sa nenachádzala reklama, ktorá by propagovala zdraviu škodlivé výrobky.

Záver

Napriek zisteniam, že v dokumentácii väčšiny škôl boli zapracované zámery a ciele NAPPO, ich realizácia nebola vo všetkých kontrolovaných subjektoch rovnako a efektívne komplexná. Niektoré školy realizovali ciele a zámery NAPPO len vo formálnej rovine v podobe všeobecných formulácií cieľov výchovy a vzdelávania. Využitie disponibilných hodín na posilnenie TŠV deklarovali 3 školy (12 %). Do III. zdravotnej skupiny (žiaci s čiastočným zdravotným znevýhodnením) bolo v kontrolovaných školách zaradených spolu 149 žiakov (1,98 %). Napriek tomuto množstvu bol predmet *zdravotná telesná výchova* vytvorený len v 1 škole s časovou dotáciou 2 hodiny týždenne. Ešte vyšší počet žiakov – 309 (4,12 %) – bol zaradený v IV. zdravotnej skupine (žiaci s úplným oslobodením). V porovnaní so zisteniami zo základných škôl⁴⁴ možno konštatovať, že stav žiakov stredných škôl zaradených do III. zdravotnej skupiny stúpol oproti žiakom základných škôl o 1,48 %. V prípade žiakov zaradených do IV. zdravotnej skupiny bol nárast markantnejší (3,19 %).

Využívanie prestávok na pohybové aktivity poskytovalo 20 kontrolovaných škôl (80 %) v interných (posilňovne, miestnosti na stolný tenis) a externých priestoroch (ihriská). Náležitá pozornosť pohybu a pobytu žiakov v prírode bola v stredných školách realizovaná prostredníctvom účelových cvičení, KOŽaZ a športových výcvikov. Prostredníctvom nich mali žiaci možnosti pohybu a pobytu v prírode a tiež príležitosti poznávania a ochrany životného prostredia. Športové výcviky⁴⁵ neboli realizované vo všetkých kontrolovaných školách s rovnakým časovým cyklom, pretože niektoré školy uskutočňovali napr. lyžiarske výcviky nepravidelne, alebo ich počas štúdia nerealizovali vôbec. Školy pri realizácii kampaní, preventívnych programov či športových podujatí využívali nielen garanciu školských koordinátorov prevencie, ale opierali sa tiež o pomoc odborných garantov a externých inštitúcií. Zo zistení vyplývalo, že ustanovený koordinátor NAPPO bol len v 1 škole.

⁴¹ Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok;

⁴² Ovocie, celozmnné obložené bagety, mliečne výrobky, zeleninové šaláty, ovocné šťavy, minerálne vody, potraviny racionálnej výživy;

⁴³ Čipsy, čokoláda, sladké pečivo a pod.;

⁴⁴ V III. zdravotnej skupine bolo zaradených 0,50 % a v IV. zdravotnej skupine 0,93 % žiakov kontrolovaných základných škôl (viď súhrnnú správu za školský rok 2017/2018 *Správa o stave plnenia Národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 – 2025 stav podpory zdravého prostredia v základných školách ako prevencie obezity*);

⁴⁵ Pozn. plavecký a lyžiarsky výcvik;

V otázke personálneho zabezpečenia vyučovania TŠV bolo zistené, že z celkového počtu 80 vyučujúcich TŠV nespĺňalo 13,75 % pedagogických zamestnancov požadované kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky. Z celkového počtu vyučujúcich TŠV bolo len 6 pedagogických zamestnancov (7,50 %), ktorí absolvovali kontinuálne vzdelávanie so zameraním na NAPPO. Priestorové a materiálno-technické podmienky nespĺňali 3 školy, čím zároveň neumožňovali plnenie štandardov ŠVP pre vyučovanie TŠV. Vlastnícke pomery (v súvislosti s telocvičňami, ihriskami a inými priestormi poskytujúcimi pohybové a športové aktivity) neboli vo všetkých kontrolovaných školách totožné. Vlastnými telocvičňami disponovalo 18 škôl (72 %) a vonkajšími ihriskami 17 škôl (68 %). Ostatné školy museli priestorové podmienky riešiť prenajatými telocvičňami a inými športovými areálmi. Najväčšie nedostatky boli zistené v 1 škole, ktorá nedisponovala vlastnou telocvičňou, ale zároveň si ju ani neprenajímala od iného subjektu. Školy, v čase mimo vyučovania, poskytovali svoje telocvične a ihriská pre záujmovú (krúžkovú) činnosť žiakov, prípadne na športové a pohybové aktivity širokej verejnosti. Podľa zistení možno konštatovať, že o krúžky športového a pohybového charakteru bol na niektorých školách preukázateľne nízky záujem žiakov.

V súvislosti so zámermi a cieľmi NAPPO, boli v školách zisťované tiež možnosti stravovania a prístupu žiakov k pitnej vode a zdravým potravinám. Školské jedálne slúžiace na prípravu, výdaj a konzumáciu jedál (a nápojov) boli zriadené celkovo v 14 školách (56 %) a v 2 školách sa nachádzala výdajná školská jedáleň slúžiaca len na výdaj a konzumáciu jedál (a nápojov). V 8 školách, v ktorých neboli jedálne, umožňovali stravovanie žiakov v jedálňach iných (dostupných) škôl. Žiadne možnosti stravovania sa žiakov neponúkala zo všetkých škôl 1 kontrolovaná škola. Požiadavky osobitného stravovania (determinovaného zdravotným stavom žiakov) vedelo splniť 8 škôl. Pitný režim pre každého žiaka bol v 96 % škôl (24) zabezpečený štandardne v triedach, alebo v dostupných priestoroch školy. Alternatívnu možnosť stravovania ponúkali školské bufety, ktoré okrem zdravých potravín ponúkali tiež široký sortiment nezdravých produktov a sladených nápojov. Ani v jednej z kontrolovaných škôl sa nenachádzala reklama propagujúca zdraviu škodlivé výrobky.

Iné zistenia

Po vykonaní komplexnej inšpekcie bolo Súkromné gymnázium, Slavkovská 2064/19C, Kežmarok na žiadosť zriaďovateľa školy, rozhodnutím⁴⁶ MŠVVaŠ SR zo dňa 13. 11. 2017 vyradené zo siete škôl a školských zariadení Slovenskej republiky, s účinnosťou k 30. 11. 2017.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom škôl

- zabezpečiť dôslednú implementáciu témy zdravej výživy a zdravého štýlu do ŠkVP v zmysle NAPPO;
- pre žiakov oslobodených od vyučovania TŠV zriadiť predmet *zdravotná telesná výchova*;
- zabezpečiť vyučovanie TŠV učiteľmi, ktorí spĺňajú požadované kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky;
- zapájať žiakov do záujmových krúžkov, športových aktivít a programov podporujúcich pohyb a zdravý životný štýl;
- zabezpečiť žiakom prístup k stravovaniu a spolupracovať so zriaďovateľmi školských jedální pri zabezpečovaní stravy pre žiakov, ktorých zdravotný stav si vyžaduje osobitné stravovanie;

⁴⁶ Číslo rozhodnutia: 2017/16110:2-10H0;

- zabezpečiť pre pedagogických zamestnancov školy kontinuálne vzdelávanie so zameraním na témy obsahu a zámerov NAPPO v školách;
- zabezpečiť v spolupráci so zriaďovateľmi priestorové a materiálno-technické podmienky pre vyučovanie TŠV;
- eliminovať ponuku nezdravých produktov v školských bufetoch a nápojových automatoch umiestnených v areáli škôl.

Zriaďovateľom

- poskytnúť dostatok finančných prostriedkov na vybudovanie telocviční a ich materiálno-technické vybavenie v súlade s normatívom;
- poskytnúť prostriedky na stavbu, resp. rekonštrukciu telocviční a športovísk.

Metodicko-pedagogickému centru

- rozšíriť ponuku kontinuálneho vzdelávania pre pedagogických zamestnancov so zameraním na témy obsahu a zámerov NAPPO v školách.

Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu SR

- v procese rozhodovania o zaradení školy so Sieť škôl a školských zariadení SR dôsledne preskúmať/verifikovať súlad hygienických predpisov a požiadaviek kladených na školy a školské zariadenia so skutočným stavom subjektu, ktorý má byť do siete zaradený.